IN ACADEMIAE
Almi Regalis Collegii Theologorum Neapolitani ortum

ORATIO

CAROLO BORBONIO
UTRIUSQUE SICILIAE REGI

A

CAJETANO CONFALONE
Congregationis Montis Oliveti Abbate privilegiato, Dioeceſeos Neapolis Examinatore, Excellentiſſimae ejuſdem Urbis Theologo, ac praefati Collegii Vicemagno Cancellario dicata.

NEAPOLI MDCCLI.
Apud Joannem de Simone Almi regalis Collegii Theologorum Typographum

SUPERIORUM PERMISSU.

CAROLO BORBONIO
SERENISSIMO UTRIUSQUE SICILIAE
REGI
BONARUM ARTIUM,
LITERARUMQUE OMNIUM
IN NEAPOLITANO REGNO REDUCTORI,
ET REFORMATORI
LITERATORUM PATRONO GENEROSISSIMO
CAJETANUS CONFALONE
ORATIONEM PRO ACADEMIAE
ALMI REGALIS COLLEGII NEAPOLITANI
ORTU HABITAM
PERPETUUM GRATI ANIMI TESTEM
D. D. D.

Uamquam, SERENISSIME REX, *multis obaeratum nominibus me Abellinatum Principi, Magno Regni Cancellario, profitear; id tamen potiſſimum eſt, cur eidem gratias habeam immortales, quod ad vices ſuas ſubeundas adlectus, viam veluti ſtra-*

verit, qua tuis advolvi pedibus auſpicato liceret; mihique omnibus naturae, artiſque praeſidiis deſtituto, ad tam ſingularis gloriae faſtigium pateret acceſſus. Fruar igitur tam excellenti fortunae beneficio; nec praeclaram adeo nanciſcendi patrocinii tui occaſionem oſcitanter e manibus labi ſinam. Multa fuere profecto, quae me ſub initium ab hoc aditu laudis non removerent modo, ſed abſterrerent omnino; cum viderem obſequentis animi mei reverentiam tantae amplitudini parem afferre non poſſe. Audaciae notam verebar, quod mei pene immemor, paucis hiſce pagellis tuum voluerim in conſpectum venire, oculoſque laceſſere. Sed metum omnem, quem ipſa nominis tui Majeſtas incuſſit, e veſtigio deterſit penitus; atque adeo praeſidentem fecit eximia illa humanitas, qua Collegium Theologorum per Regiam S. Clarae Aulam ſarciendum, inſtaurandumque ſuſcepiſti. Ex eo quippe ad bene de me ipſo ſperandum, ſignum aliquod ſuſtuliſſe viſus es. Nec mihi perſuadere poteram, me cum illo honorum ſocietate non iri conjunctum, quicum arctiſſimo ſocietatis nexu conjungerer. Patere igitur,

Rex

Rex inviǳiſſime, impolitam hanc orationem, Collegii faciem referentem, nomine tuo tegendam, a me tibi ſiſti; ac veluti ſpecimen jam reſtituti Collegii accipere ne dedigneris. Ea quippe, ea eſt indoles ingenii tui, ut nativis quibuſdam igniculis ad litterarum tutelam feraris. Non aliunde acceſitus, ingenitus tibi liberalium diſciplinarum amor, cum ſanguine a majoribus tuis accepiſti. Et ſane niſi inconcuſſa Annalium fides, tot tantiſque Scriptoribus perpetuo firmata, ab Carolo inter Caeſares Magno (per quem bonae artes diu conſepultae, tandem aliquando revixere) Te originem tuam repetere luculentiſſime comprobaret: idem ipſe, poſthabito veterum ſuffragio, per te dilucide evinceres. Heredem tanti Principis oſtenderet Studiorum Univerſitas in hac principe Regni Urbe ex integro veluti reſtituta, ac regia bibliotheca donata. Oſtenderet Gymnaſium publicum Petiliae regia munificentia excitatum pro illorum commodo populorum, queis ad hanc Urbem difficilis patebat acceſſus. Et ſi cetera deeſſent, oſtenderet denique Collegium hoc noſtrum theologicum diu tenebris obſitum, a Sa-

cra

cra Majestate tua pristino nitori reductum, adque tantam per te existimationem deventum, ut cum Germanicis, Gallicis, Hispanicis, ceterisque demum Europae insignioribus Academiis jam de dignitate certare videatur. Haec quippe ita praeclara sunt, ut eorum decus nulla unquam obscuratura sit aetas. Reliquas igitur praeclarissimas tuas res cum domi, tum foris gestas recensere praetermittens, Deum Opt. Max., ut diu Sacram Majestatem Tuam cum Serenissima Conjuge, ac Sobole ad populorum tuorum felicitatem incolumem, florentemque praestet, obtestabor. Ad tuos tandem pedes provolutus, & fidens tum benevolentiae erga Collegium hoc nostrum, cui Clarissimi Praedecessores tui tot jura contulere, tum humanitati tuae, quae inter ceteras tuas virtutes eminet, Te rogo, atque obsecro, ut publicum hoc obsequii mei pignus aequo, libentique animo excipias. Quod si fuero consequutus, erit profecto, cur ego de me magnifice sentiam, & mei Collegae omnes in hoc tametsi levi monumento clarissimam nominis tui gloriam, animique magnitudinem admirentur, & praedicent.

ORA-

O R A T I O.

Uod prae ceteris hic adſidentibus praeſtantiſſimis viris de Sacra Doctrina optime meritis, hujus Academiae natalem diem celebrandi munus unus Ego adſumſerim; haud temere, Patres ornatiſſimi, Auditoreſque Optimi, ſive dicendi materiam, ſive temporis opportunitatem, vel lectiſſimorum hominum frequentiam expenditis, a me factum exiſtimare velitis. Etenim quamvis ſingula iſta hominibus ad dicendum accedentibus timorem non levem facere conſueverunt, mihi tamen laetitiam aeque, animumque vel ceſſantem, vel nolentem ad dicendum impulere. Dicturus enim eram de Theologiae Academia, cui inſtituendae non parum induſtriae, ſtudii, ac laboris tenuitas mea, ope D.Germani Juliani almi regalis Collegii Magiſtri adjuta, contulerat. Facturus inſimul verba de Theologorum Collegio, Regum munificentia excitato, & ab inclyto Sereniſſimo Rege Noſtro CAROLO BORBONIO, quem Deus nobis ſeros in annos ſoſpitem ſervet, priſco, unde majorum noſtrorum deſidia deciderat, ſplendori reſtituto, novoque inſuper nitore adaucto, cujus regimen Abellinatum Principis Magni Regni Cancellarii nomine impraeſentiarum immeritus gero. His accedit vehemens amor, & ardor, quo ad honorem, & decus huic Collegio, quod inglorium, & inerti ſitu ſqualidum diu jacuit, comparandum incenſus, feror. His animo ſeſe obverſantibus, tantum abſuit, ut dicendi onus detrectarem, quin mihi votis omnibus expetendum, & libenti, accenſoque animo adripiendum cenſuerim. Qui mecum

ita

ita ſentiet, nullius certe temeritatis, quod unus ego in hunc lectiſſimum illuſtrium virorum conſeſſum ad dicendum ſurrexerim, me redarguet, ſed obſequentis, accenſique animi mei votis humaniter ignoſcet. Hac ego cogitatione erectus, & confirmatus, ſtadium hoc litterarium ingredi non dubitavi. Etenim ſi quid eſt in tanta honoris amplitudine jucunditatis, ut certe debet eſſe plurimum, ejus ego fructum, non niſi facto virium mearum periculo, percipere me poſſe ſpero. Age igitur, ad ea, quae jam animo deſtinavi, adgredior. Et quoniam in nullo commodius argumento orationem meam verſari poſſe cenſeo, quam in hujus illuſtris Academiae, quam ſub fauſtiſſimis Regis Noſtri CAROLI BORBONII auſpiciis natam gloriamur, vel indole, vel munere exponendo: illud potiſſimum exponendum arbitror, quae ejuſdem ſint munera. His ſummatim delibatis, quae litterarum a primis earum in Europa incunabulis ad hoc uſque Collegium noſtrum Theologicum fuerint fata, enarrabo. Mox quid Theologiae praeſtet Academia, quae hujus curae, qui uſus, & quanta demum in illa excitata Auctorum ſit gloria.

Intelligitis, Reverendiſſimi PP., Auditores Ornatiſſimi, haec Orationis capita invitationis loco eſſe ad conventus noſtros; neque hic agi, ut expleantur deſideria veſtra, ſed ut accendantur; neque ut extinguatur ſitis, ſed ut excitetur: neque huic explendae parti, ſermone opus eſt prolixo, aut arte oratoria elaborato. Quamobrem non breviter modo, ſed & ſimpliciter de omnibus, quae propoſui, me dicturum polliceor. Utar licentia, quam dudum ſibi adrogarunt Philoſophi: ſiquidem illi legibus eloquentiae, quas jamdudum deſeruiſſe ajunt, ſoluti, veniam certe conſequuntur, ſi rerum potius momentis Auditorem abripiant, quam ſi demulceant verborum lenimentis. Pretium ſcilicet ſermonis facit artis abſentia, quando ornari res ipſa negat, contenta doceri.

Por-

Porro ut rem altius repetam, ipſamque Academiarum naſcentium originem in lucem educam, operae pretium facturus arbitror, ſi breviter de Aegyptiorum, Chaldaeorum, Perſarum, Graecorumque litteris initio quaedam delibemus. Aegyptios itaque quod attinet, ſapientiae, ſubtilioriſque doctrinae curam ſolis Sacerdotibus eorum fuiſſe cordi compertum eſt. Cum enim Philoſophiae ſtudia, cumprimis ejus, quae in contemplatione ſita eſt, otium poſtulent liberale, nullis niſi Sacerdotibus permittebantur, queis onerum immunitates, largique redditus, honores, otiumque, Diodoro Siculo fatente (1) redundabant. Quid igitur mirum, ſi omnigenae doctrinae profeſſores hoſce in ſacro ordine extitiſſe Euſebius (2), & Clemens Alexandrinus (3) obſervarint; ipſa nec abnuente Scriptura, in qua Moyſem legimus, omni Aegyptiorum doctrina fuiſſe imbutum?

Quae vero Aegyptiarum ſcholarum inſtituta, eadem fuiſſe pene Chaldaicarum, Perſicarumque, concordi teſtantur ore Diodorus Siculus (4), & Strabo (5). Ad Graecas potius gentes, quae prae aliis litterarum gloria videntur floruiſſe, trajicienda eſt Oratio. His enim, ut magnam partem eruditionis noſtrae, ſic etiam nomen hoc Academiae debemus acceptum (6).

(1) Lib. 1. cap. 27.
(2) Lib. 9. de Praepar. Evang.
(3) Lib. 6. Strom.
(4) Lib. 7. Biblioth. cap. 29.
(5) Lib. 17. Geogr.
(6) Tenendum igitur *Academiam* initio nonniſi locum unum Athenienſium Suburbiorum gymnaſiis inſtructorum audiviſſe. Fuerunt nempe Athenis olim praeter alia ſuburbana tria cumprimis ſplendore aedificiorum, & gymnaſiis celebria: *Academia*, *Lyceum*, *&* *Cynoſarges*. Quorum poſteriora duo praeclare perſecutus eſt *Meurſius* lib. 2. *Athenarum Atticarum* cap. 2. Quoniam vero Platoni in Academia iſthac ſchola philoſophiae publica fuit conceſſa, & quidem omnium prima; hinc ſcholae philoſophicae nomine quam maxime Academia illa Attica inclaruit. Academia quoque omnis plane Platonis ſchola dicta eſt, & qui eam doctrinam amplectebantur *Academici*; qui cum ſententiis diſſenſerint, nata hinc nomina *Academiae Veteris*, *Mediae*, *&* *Novae*. A quibus cum plurimum alii abi-

Sunt enim anni fere bismille, & ducenti, quibus ad Graecos utilium litterarum studia pervenerunt, magnifico quidem nomine, sed tenuibus initiis, ambiguisque progressibus. Erant pauci quidam (adscitis enim, quos favor, & adulatio evexit, Tyrannis, numerus non ultra septenarium excurrit) erant, inquam, pauci inter claudos, vel labantes erecti, quos sophos appellare coeperunt, quosque si penitius perspicias, modestiori hodie philosophorum nomine vix induas. Mirum profecto emicuit in illis ingenium, sed tenebris obsitum in plurimis hebescebat: vera, quae falsis confuse admixta emergebant, dies melior secrevit, & luce sua perfusit. Talia fere sunt rerum omnium principia, cum privatis auspiciis difficilia adgredi contigerit. Nulla enim tunc temporis auctoritas publica scientiis patrocinata. Nullae conantium societates, communi agentes consilio. Prout unumquemque aut ingenitus ardor, aut oblatum alterius exemplum, aut fortunae ludentis opera ad meditanda sive Coeli portenta, sive naturae arcana, sive morum indolem impulit: ita suum illis studium addixit, laboriosius illud, & minus foecundum, quod primi nullis uti ducibus possent; secundi primis uterentur, nondum, uti par erat, viarum gnaris.

Cogitate homines aliquot exterarum rerum cognoscendarum desiderio accensos, dare se in viam, & quaerere iter per dumeta, nullis antea hominum vestigiis signata; quaerere autem singulos non communicato cum reliquis consilio; quaerere suis auspiciis, nulla adjutos autho-

abirent circa seculi Christiani secundi, & tertii confinia, extinctum sensim est ipsum Academicorum nomen, & invaluit Platonicorum appellatio, quemadmodum recte scribit S. Aug. lib. VIII. de Civ. Dei cap. 12. Ceterum primo omnium in Italia Romae videtur illa vox reducta in usum Paulo II. Pontifice: idque non ut olim, de specie scholae philosophicae, aut schola ipsa, sed de Collegio aliquo isthoc tempore Romae commorantium, & priscae doctrinae collapsae restitutionem aliquam instituentium: eoque deinceps in Italia passim id genus Academiae institutae, & nunc etiam in frequente sunt usu.

authoritate publica. Ex his jam animo percipitis, Auditores, quem illi eventum destinationis suae habituri essent, qui scientiarum regiones, nullo antea tritas pede ingredi, & lustrare sustinuerunt. Mirum illos non plane tota aberrasse via! Testantur autem emicantes passim radii veritatum, non omnem illorum conatibus successum defuisse. Atque ut eximii nihil fecissent primi illi cum Thalete Milesio, nisi quod indicassent, & jam signata reliquissent posteris vestigia, exantlati certe laboris gloriam primam, uberrimamque meruissent. Pervenias enim a Thaletis anno quinquagesimo nono, quo sophi titulum Oraculi occasione acceperat, primo statim seculo ad Pythagoram in Italia, ad Anaxagoram Athenis docentem; secundo ad Socratem, Democritumque, & Platonem; tertio ad Aristotelem. Atque hi non jam se intra scientias continere suas vel voluerunt, vel potuerunt; maluerunt inter plures diffundere, quae sibi detexisse visi sunt, admissuri, aliquando etiam quaesituri auditores, quos sua docerent studia, & sententias.

Quum res ita se haberet litterae faciliores adcessu esse coeperunt. Hinc multa in litterarum cultores redundavit commoditas, redundassetque etiam utilitas in rem omnem publicam, nisi dissidia intercessissent, & rixae philosophantium. Quos profectus sperare non licuisset, si Porticus, & Academia, Lyceum, & Horti consensissent ad investigandam communi consilio, tradendamque communi opera veritatem? Si certa ab incertis, a falsis vera, utilia a superfluis apte, & concorditer distinxissent, convertissentque studium suum ad optima? Si non eminere singuli supra omnes, sed junctim universi ad altiora adspirare maluissent? Id quando male consulti neglexerunt, laudem quidem in eo merentur, quod acroateria aperuerunt, & in instituendis aliis operam insumserunt. Ast in illo dedecus incurrunt, quod gloriae magis, quam veritati studentes, quibuscumque poterant artibus sectam augere, & evehere suam, de-

trahere ceteris connixi ſunt . Quo factum eſt , inquit clariſſimus Conringius , *illarum philoſophicarum ſcholarum varietatem in detrimentum potius Reipublicae natam fuiſſe , quam in emolumentum doctrinae* (1).

Neque ſolum haec labes Graeciam invaſit : quandiu privatis tantum auſpiciis cultae ſunt inter Italos litterae , aut Pythagoram Magiſtrum ſequuti ſunt philoſophantes, aut ex Graecis unum, vel plures : Eclectici enim ſi qui videri voluerunt, compilatione potius ex diverſis antecedentium dictatis titulum quaeſivere illum , quam ingenua in veritatem per ſe ſe eruendam inquiſitione meruerunt. At iſta promiſcua quidvis ſentiendi , ac docendi licentia deſiit , actutum Chriſtiana Religio omnibus ſectis illis contritis, unice ſuper omnes venerabilis effulſit.

Verum enim vero haud diffitendum, ipſammet Chriſti Religionem, quoad mores , doctrinaeque capita vel ab Apoſtolorum aetate varias indies perſecutiones ſubiiſſe . Hinc haereſes eam invadentes ; inde ſupplicia undique ad Chriſtianos perdendos conquiſita . At ne quicquam valentibus cum Imperatorum armis, tum Philoſophorum argutiis, mire Chriſtiana Religio invaluit, ac longe, lateque propagata . Ecquis vel leviter hiſtoriam ſacram ad ſeculum uſque decimum quintum perluſtraverit, qui & Gnoſticos, Novatianos, Arianos, Neſtorianos, Eutichianos, Monothelitas, Iconoclaſtas, Photianos, Waldenſes, atque ſexcentis aliis miſſis , vetuſtarum omnium haereſum ſutores Orthodoxam fidem impetiiſſe ignoret ? Tantum vero abeſt, ut eam tot fulmina , tonitruaque perdiderint , quin potius indies creverit, altiuſque radices egerit, Oecumenicis habitis ubique gentium, ac locorum, ad virus extinguendum, Conciliis , quae hucuſque temporis orientalia inter atque occidentalia octodecim numerantur: Erectis quoque plu-

(1) De antiquit. Academ. Differt. 1. §. XXII. pag. 18.

pluribus in locis sacrorum studiorum gymnasiis, Alexandriae praesertim, Berythi, Nisibi, Byzantii, Antiochiae, Laodiceae, Carthagine, Romae, quae Christi milites erudiendos susciperent, alerentque; quorum testes locupletissimos Hieronymum, & Eusebium habemus (1).

Post Constantini Magni tempora dolendum nobis maxime est, remissius culta fuisse litterarum studia: immo

(1) De scholis Theologicis tam orientalibus, quam occidentalibus, diserte, ac copiose scripsit claris. Aulisius libro italice concinnato, cui titulus: *Delle Scuole Sacre*.

Juvat interim nonnihil hic obiter de Theologiae fortuna ab Apostolorum aetate ad haec usque tempora degustare. Sacra quidem erudimur historia, Apostolos doctrinam ex ore Christi libatam, philosophicis tricis vacuam, nativa simplicitate conditam populis tradidisse. Vulgus fidelium ut erudirent SS. PP. Apostolorum exempla, & institutionem sequuti, ab iis tradendis abstinuere, quae magis quaestiones praestant, quam aedificationem (1. ad Timot. cap. 1. v. 4.) Dei, quae est in fide. Hinc theologica eorum opera vel catecheses sunt, vel homiliae, vel sermones, vel Epistolae. Si quid itaque difficile, & arduum, spinosumque apud illos inveniatur, illud profecto dici debet, quod contra Haereses scripsere. Hoc in capite principes fuere Ignatius contra Simonem, Menandrum, & Ebbionem; Irenaeus contra Valentinum, & universam Gnosticorum Sobolem; Tertullianus contra Marcionem; Cyprianus, & Pacianus Barcinonensis in Novatianos; Athanasius, Hilarius Pictaviensis, Ambrosius, & Augustinus contra Arianos; Basilius Magnus, atque Gregorius Nazianzenus in Eunomianos; Optatus & Augustinus contra Donatistas; Theophilus Alexandrinus in Origenem; Hieronymus contra Jovinianum, Helvidium, Vigilantium, & Pelagium; Titus Bostrensis, & Augustinus contra Manichaeos; idem Augustinus contra Joviniani, & Pelagii Sectarios; Cyrillus Alexandrinus contra Nestorium; Leo Papa adversus eundem Nestorium, Eutychetem, & Priscillianistas; Sophronius Hierosolymitanus, & Divus Maximus contra Monothelitas; Joannes Damascenus, & Theodorus Studita contra Iconomachos; Divus Anselmus contra Graecos; ac Divus Bernardus contra suae aetatis Haereticos.

In his enim Patrum scriptis scholastica quaedam elucet, seu, ut melius dicam, ratiocinandi methodus, quae cum recentiori scholastica, sive argumentandi ratione, nequaquam pugnat. Nihilo tamen secius vel invehendae novitatis amore ducti, vel inventis rebus nonnihil addendi cupidi alterius aetatis scholastici, quum animadverterent multa in antiquis Patribus confusa, neque, ut par erat, distincta, quo illa in aptum adducerent ordinem, cogitarunt Theologiam per articulos, variis sub titulis distributam, ad suprema quaedam capita revocare, ut multa illa,

mo Saracenis Orientem vaſtantibus, Europamque invadentibus Gothis, Oſtrogothis, Vandaliſque, illa penitus interdicta. Putabant enim ſtodiliſſima haec capita, diſciplinarum ſtudio hominum ingenia frangi, & ad otium inclinari: Eaque erat inprimis egregiae fortitudinis commendatio, ſi quis ne ſcribendi quidem artem tota vita didiciſſet. Ad Eccleſiam tamquam ad Aſylum confugerant pulſae undique litterae, jamque obtinuerat conſuetudo

illa, & lauta divitiarum ſuppellex, quae incompoſita nullius ferme utilitatis erat, prodeſſet omnibus in ordinem digeſta; quum ordo cognitionum omnium, atque ſcientiarum fons ſit, & origo.

Seculo ſeptimo Tayonus Epiſcopus Caeſar-Auguſtanus ſummam Theologiae ex operibus Sanctorum Gregorii Papae, & Auguſtini collectam elucrubravit. Conſequenti ſeculo Joannes Damaſcenus, qui majori ornatus ingenio, & multa lectione inſtructus, opus confecit uno volumine comprehenſum, ſub titulo *De Fide Orthodoxa*, eruditione, atque doctrina cumulatius: Illud autem in quatuor libros tribuit; quorum primus diſſerit *de Deo ejuſque eſſentia, atque Adtributis; alter de Creatione Mundi, & de Praedeſtinatione*, tertius autem, & quartus de *Myſteriis Trinitatis, & Incarnationis*, paucis de reſurrectione mortuorum adjectis.

Novum iſtud inventum illuſtres fecit aditus recentiori ſcholaſticae, quae tamen apud Latinos undecimo ſolum ſeculo exeunte lucem adſpexit, auctore Divo Anſelmo, qui de dogmatis fidei ſcribere ſuſcepit. Quod enim nonnullis placet, ejus originem petendam a Lantfranco Anſelmi Magiſtro, omni veri ſpecie caret: ſiquidem ex operibus ejuſdem Lantfranci, quae ſuperſunt, judicandum ſit. Opera vero Divi Anſelmi eo, quo diſpoſuit ordine P. Gerberon Congregationis S. Mauri, ampliſſimum Theologiae corpus conſtituunt, quo hodiernis etiam temporibus ſapientiſſimi ſcholaſtici, tamquam fundamento uti non dubitant.

Seculo autem proxime inferiori Petrus Lombardus Pariſienſis Antiſtes, Eccleſiae ſuae Paſtor, unaque Doctor Theologus (quales omnes eſſe deceret Epiſcopos, ſi antiquitatis jura ſervarentur) in quatuor libros, ſecundum Petri Abaelardi methodum, Theologiam ex ſcripturis ſanctis, & Patribus, ac praeſertim Auguſtino deſumtam edidit, quod magnum illi praeclariſſimumque Magiſtri ſententiarum nomen comparavit. Non ea erat Petro mens, ut veterem eliminaret ſcholaſticam, cum illa veluti fundamento operis ſui uteretur; neque ut novam ab ea prorſus alienam induceret; ſed hoc unum ſibi propoſuit, quod & perfecit, nimirum aptiorem veteri Theologiae formam praebere, & ſtudioſorum ingenia certo quodam ordine moderari, cui inhaerentes non aberrarent in ſcientia Dogmatum, quae apud antiquos Patres obſcura erat, atque involuta.

Paullo ante Petrum Lombardum Hugo Victorinus idem opus conficiendum ſuſceperat; verum Hugone, atque Abaelardo ſapientior Petrus, vel felicior communi omnium conſenſu palmam retulit: plerique enim ſcho-

tudo ad meliorem usque aetatem sermone, scriptisque usurpata, ut Litterati quicumque essent, Clerici adpellarentur. Sed ibi quoque quam praepostere, quam inerter acceptae! cum argumento constet non uno, & Clericos bene multos, & Praesbyteros quoque, addo etiam, quod calamitosissimum est, Episcopos aliquos ne scribendi quidem artem tenuisse.

In ea temporum conditione, qua in Europa damnatae sunt litterae, non sine praesentissima Divini Numinis ope Carolus cognomento Magnus surrexit, qui litteris instaurandis curam, patrociniumque indulsit. Qua de re, illo rerum potiente, multae societates litterariae cogi

scholastici ejus sententias vel sequi, vel commentari magna contentione adgressi sunt, adeo ut sacris exceptis Bibliis, nullus sit fere liber majori, quam opera Lombardi, commentariorum numero illustratus. Ea ratione scholastica disciplina, quae primo in quarundam sententiarum ex scripturis, & Patribus selectarum compositione sita erat, brevi Theologorum annotationibus magnopere excrevit, junctaque Dialetica & Metaphysica Aristotelis, novam omnino formam induit.

Opus absolvit D. Thomas Alberti Magni discipulus, atque quod alii tremula veluti manu adumbrarant, fortiter ipse, strenueque perfecit. Post multas disputationes, annotationes, & scripta, doctissimus iste scholasticus *Summam* elucubrare coepit, quae omnium ejus Scriptorum Epitome, opus omnium perfectissimum est, & mira ingenii vi elaboratum, supra quam post invectum in scholas Aristotelem, visum unquam fuerit.

Verum cum ea sit infelicissima rerum omnium conditio, ut vix ad summum perductae, statim relabantur, scholastica principio tam laudabilis in turpissimam cavillationem, scholarum christianarum majestate prorsus indignam, turpiter abiit. Melchior Canus in opere aureo de locis Thologicis hocce infortunium miro prorsus modo conqueritur; neque vero dubitat dicere, *Cacodaemonis arte factum esse, ut scholastici Sacrae Scripturae, & Sanctis Patribus valedicentes, nec nisi vanas futilesque subtilitates, ex disputandi prurigine subortas, inepte consectantes contra Haereticos in arenam descenderint, non ancipiti gladio, quem tantopere commendat Apostolus, sed puerilibus arundinum armis instructi*. Laudabilem quidem esse fatetur ad Theologiae expositionem uti philosophia; verum illud religiose cavendum monet, ne theologia undique Peripatetica humanae tantum rationi subnixa in scholas intrudatur. Nonnullos, eosque non paucos esse pseudo-scholasticos ingenue fatendum; sed & sunt quamplures germani summaque laude digni, Petavius scilicet, Thomassinus, Contensonius, Juvenin, Boucat, Tournely, Witasse, Serry, & alii, quibus detrahere non sine maxima rationis injuria poteris. Hactenus de ortu, & fortuna theologiae scholasticae.

cogi coeperunt; nimirum Parifienfis, Tolofana, Oxonienfis, Ticinenfis, Bononienfis, Onobrugenfis; quibus dirigendis,erudiendifque Divi Benedicti Monachos, quos illa aetas folos doctiores habebat, accivit.

Illud autem obfervatione dignum videtur, quod feculo decimo denuo infcitiae tenebris offufa Europa contabuit. Omnia enim luxata, turpia, pudenda : pauci fcriptores eruditi; nulla Concilia memoratu digna. Unde infoelix, & obfcurum feculum decimum vulgo audit, fatente, ac dolente ipfo Baronio, qui ait: *Novum inchoatur feculum, quod fui afperitate, ac boni fterilitate ferreum, malique exundantis deformitate plumbeum, atque inopia fcriptorum adpellari confuevit obfcurum.*

Parifienfis dumtaxat Academia Philofophis, Theologifque clariffimis tunc temporis florebat. Ibi namque Anfelmum Laudunenfem, Guilielmum Campellenfem, Petrum Abaelardum, Gilbertum Porretanum, & Petrum Lombardum, antonomaftice fententiarum Magiftrum, docuiffe fcimus.

Eodem ferme feculo, undecimo fcilicet labente, Salerni Medicinae Collegium, & Neapoli Theologiae per Rogerium Regem inftitutum validiffimis momentis Francifcus Vargas Macciucca Acques Hierofolymitanus fingulari doctrina, nobilitateque clariffimus in fua adverfus praetenfa Mendicantium ordinum jura differtatione, pulchre, graphiceque oftendit.

Jacta cum effent, Auditores praeftantiffimi, Collegii fundamenta, ingens in eo doctorum hominum copia, qui facras litteras fanie, fituque oblitas in bonam lucem vindicarunt. Quid enim non emolumenti viri illi Collegii noftri lumina, fidei, morumque confervationi contulerunt? Quid non fidei puritati, ne ab haerefi debacchante foedaretur praefliterunt? Quid non litteris hac in alma Neapolis urbe inftaurandis, colendis, promovendifque egerunt? fed quid cetera in ordinis hujus laudem commemorem? Reges ipfi Rogerii fucceffores Ladislaus,

Fri-

Fridericus II. locupletiſſimi teſtes ſuis diplomatibus, indultiſque exiſtunt, queis ampliſſimis exornatum privilegiis Collegium voluere. Atque Alphonſus ad Collegii dignitatem augendam, addendaque acuta ad virtutem calcaria, Vicemagno Cancellario, quod munus primarium eſt, ſceptrum, coronamque cum libro aperto pro ſtemmate conceſſit, omneſque indiſcriminatim Cappellani, familiariſque Regis titulo gaudere juſſit. Neque ſolum Caeſares, Regeſque, verum Pontifices quoque, quaſi cum ipſis contendiſſe viſi in ornandis Academiae Doctoribus, dum inſignia ſunt ea elargiti, quibus modo videmur induti.

Nolo tandem Collegii fata narrando perſequi: unum reticere non licet, integra nimirum effluxiſſe ſecula, in quibus majorum gloriam cineribus obduxerunt laureati Doctores. Non ſane id accidit, quod magna viris illis ingenia defuerint; ſed quod vel illa ſolum litterarum ſtudia in pretio fuerint, in quibus obſtupeſcit ingenium; vel quod legibus deſuetudine abrogatis, illud priſtinum Collegii decus ſenſim ſine ſenſu occubuit.

Manſiſſet fortaſſis eodem fato Collegium, manſiſſentque eodem loco ſacrae, venerandaeque litterae, niſi excelſiores auctoritatis viri heroico auſu poſitos prava conſuetudine limites, perfringere decreviſſent. Magnum Regni Cancellarium Abellinatum Principem hic primum adpello, virum auctoritate, meritiſque vere magnum: Ille praeſtanti animi conſtantia priſtinam Collegii formam induxit: ille novam intulit lucem: ille viam praeivit, & munivit: ille exemplo oſtendit, ſuas promovente rationes Angelo Cavalcante virtute, nobilitateque Viro clariſſimo, ſibi quemlibet ex Collegio ad Vicemagni Cancellarii munus deberi jus deligendi. Marchionem Nicolaum Fraggianni ſecundo loco ponam, nullo unquam labore exhauriendum, ſagacitate lynceum, qui ad vindicandum ſervitute Collegium, ſuppetias ferre non deſtitit. Quid non denique laudis Sanctae Clarae Aula meretur, dum poſito litium fine, Collegium libertati reſtituit? Ei namque, quae jura legeſque pro Colle-

gii regimine condidit laus omnis exolvenda , ob id maxime, quod illam inter ceteras legem, de habendis semel in Mense theologicis dissertationibus, poni cogitavit; quod certe ipsi solidam, ac perennem, nullisque vicibus intermorituram gloriam pariet. Ita enim fiet, ut postliminio theologiae Collegium ad suum nitorem redeat. Quae quidem Academia Urbem hanc nostram coelo , situ , deliciisque Italiae ceteris praestantiorem, reliquis pariter beatiorem, feliciorem que reddet. Nec sane Civitas ulla felix unquam erit, si eruditione, si artium insignium, ac scientiarum lumine fuerit destituta.

Verum quid Academia Theologiae sit; quae curae; qui usus dicendum superest. Denotamus eo nomine Collegium, quod divisa inter plures, sed communi consilio agentes, opera, perficiendis, & adplicandis ad usum sacris scientiis seriam, constantemque curam impendit. Mirum sane, quod mitissimi Dei, Optimi, Maximi pietate factum , qui humani generis aerumnas , ac barbariem , sub qua omnis plane marcebat orbis, misertus , ad sordes detergendas, illam indidit mentem, ut per Europam totam excitarentur Collegia . Quot enim Italia nostra , ingeniorum sublimium mater, & cultrix vel amoenis, & philologicis, vel severioribus studiis addictas jactat Academias? Quid quod Neapolis ipsa nostra alere , fovere, ac in dies augere Academias semper studuit ? Memoratu dignas hic reor Spinellianam selectis vivis compositam, queis & assidue librorum, machinarumque copia praesto est. Alteram Ecclesiasticarum rerum, cui Eminentissimus Cardinalis Archiepiscopus Spinelli Protector praeest in Aedibus Patrum Congregationis Oratorii. Mittam ceteras, quae privatis dumtaxat auspiciis coluntur, ac foventur. Quae omnes Academiae communi agentes opera scientias excolunt . Longe autem majori jure Collegium nostrum scientiis sacris consecratum , id pro munere exequi debet, cogiturque. Ipsi enim singuli nonnisi communi adnitentes consilio sacras scientias excolimus . Unus namque

que omnibus non sufficit ; & infinitus rerum scibilium cumulus, earumque diversitas omnem opprimit conatum. *Poscere id indivisum hominis vulgaris studium*, ait cl. Fontanellus, *si quis unam in universo suo ambitu philosophiae disciplinam adgredi ausit*. Quid de Theologia dicendum, cui partes sunt innumerae, iisque subsidia propemodum infinita e diversissimarum rerum inquisitione arcessenda? Sic sumus, & una illa humanae infirmitatis defectibus medela succurrit, ut divisis inter plures negotiis, quibus unus par nunquam fuisset, plures feliciter sufficiant. Quae aliarum facultatum, eadem, & forte major Sanctarum Litterarum ratio, quae pro dignitate tractari non poterunt, nisi earum unam sibi quisque partem expendendam decernat, illudque sumat onus, cui ferendo habiles prius humeros sibi adesse tentaverit. Hinc Collegia publico bono excogitata, & subinde enata, ut plures omni semper tempore, & ad omnes quaecunque sese res offerrent parati fortesque, qui promtum apponerent auxilium, adessent propugnatores. Major est in universis non solum, sed etiam in singulis doctrinarum generibus rerum copia, quam ut iniri numerum liceat: Nec mortalium ullus paucis illis, quos vivere datur, annis vel unicam penitus exhauserit disciplinam. Nihil hic nimium loquor. Quod naturae opus aliquod microscopio intuentibus, idem scientias inquirentibus accidit omnino. Objice visui etiam acuto foliolum arbore decerptum, brevi temporis interstitio videberis tibi omnia pervidisse: adhibe vulgare quodlibet microscopium, videbis nova, & qualia non expectasses: substitue priori melius, eandemque saepius repete scenam, occurrent subinde plura non ante observata, quaeque non spem, sed omnino fiduciam pariant; si melioribus uti vel oculis, vel engyscopiis liceret, plura porro obtutui tuo nova sese successive exhibitura. Eadem prorsus scientias excolentibus, cum sagacius secundas, ulterioresque ingeminant curas, eveniunt: prout enim objecta considerationi suae expo-

ſita propius intuentur, & penitius, ita plura ſubinde pervident, & ſubtiliora; tantumque abeſt, ut vel ſperare liceat poſſe nos tandem ad omnium rerum terminos inveſtigando pertingere, ut in plurimis certum ſit, numquam induſtriae humanae defuturum quod inveniat.

Falluntur profecto, & deſtinationum quandam pauperiem produnt, qui rerum fines illico, & faſtigia loquuntur, cum magnum aliquid, & difficile fieri feliciter conſpiciant. Non ego unquam hominum unum uſque eo laudaverim, ut quaecumque in ſcientiis inveniri poſſint, perfeciſſe illum dicam; at hoc modo dixerim, plurima illum tentaſſe, & cum multo plura ſuperſint, oſtendiſſe aliis qua ultra pergendum, & ut ſuis veſtigiis inſiſterent, providiſſe.

Ex his emergit, quod ſcientiae, ut feliciter in majus provehantur, duo omnino requirant, ſocietatem ſcilicet, diviſamque inter plures operam, & inſuper commune conſilium. Quod alibi proſpere in Europa factum ſcimus, hoc nobis imitandum eſt. Quid non incrementi phyſicis ſcientiis praeſtiterit Academia ſcientiarum in Gallia? Quid morali theologiae ſalmaticenſis in Hiſpania? Quid matheſi Londinenſis in Anglia? Quid denique philologiae Florentina in Italia? Nos autem etſi iis in ſcientiis occupamur, quas humano expendere ingenio non decet, cum aliis illae fontibus ſcateant; nihilo tamen ſecius illas excolere, probeque noſſe, ac neceſſarios in uſus advocare, nobis libere datum eſt. Perfici theologia jamdudum, & nunc etiam poſtulat. Quid enim ad mentem rectam efformandam; ad ingenium vera ſapientia imbuendum; quid ad divina myſteria intime penetranda, ad Dei leges, Fidei dogmata, univerſamque Evangelii aeticen, & Eccleſiae diſciplinam addiſcendam, tot tricae, tot ambages, tot cavillationes, immenſaque illa futilium, & inanium diſputationum turba, quae ingenia miſerrime torquent, & opprimunt? Equidem haud negaverim plures theologiae ſtudiis labores impendere, qui

qui magnam litteris, & Ecclesiae operam navant, suisque lucubrationibus immortali gloria dignissimis, multorum nugas compensant: ast non pauci inveniuntur, qui de divinitate altercando, quaestionibus vel omnino abstractis, vel mere speculativis, & hypotheticis, nihilque ad fidei dogmata, Religionemque spectantibus, argutantur. Ad haec quis jure non exclamaret: proh dolor! Quae tanta temporis jactura! Quae ingeniorum dira pernicies! Quae vana hominum occupatio! Nonne isthaec penitus ignorasse longe melius foret, quam utcumque sapere? Hinc enim exitium quoddam ortum est pulcherrimae facultatis, in qua potissimum excellere creduntur non qui gravissima ad cognoscendum, sed qui subtilissima ad fallendum excogitant. Hinc otiosae disputationes, quae mentem a sanctorum Bibliorum doctrina, a Patrum dictis, Conciliorumque decretis longissime abducunt, & sine ulla utilitate fatigant. Hinc pertinax, & insanum partium studium, quo fit, ut acerrime decertemus, cum minime oportet; idque viribus omnibus propugnemus, non quod veritati proxime accedit, sed quod iis placet, quorum institutum amplexi sumus. Grave est, quod dico, Patres ornatissimi, grave est, & nihil reprehendendi caussa dico. Neque is ego sum, qui nodum in scirpo quaeritem, aut novitatis prurigine tactus, vetustiores Theologos parvipendere audeam; sed in iis juxta eruditissimorum virorum Melchioris Cani, Petaviique, atque illuminatae aetatis nostrae clariorum hominum sententiam, & rationem, moderandam methodum exoptarem.

Vobis itaque, Academici, quibus Theologia concredita; vobis, inquam, incumbit, eruditione theologiam ornare, & quicquid subsidii, quod ab exoticarum linguarum peritia succrescit, adnectere, & Christi veram Religionem in Acatholicos vindicare. Ad vos enim Petri monitum summo jure dirigitur, ut omni poscenti de ea, quae est in nobis, spe rationem reddatur. Ad vos, qui hujus sacrae facultatis Doctores estis, veluti ad lydium

dium lapidem Regni nostri fides revocanda. Vos denique decet eam a latrantium Deistarum, Indifferentiumque turba tueri, ac omnium primi proprium ad usum Theologiam addicere, ad ejusque praecepta vitam, moresque instituere. Ceterarum professores artium si in vitio sint, sibi nocent, aliis vero vel nihil prorsus, vel parum: at Theologus si pravus sit, animum laedit, quae pars una est in homine excellentissima, Religionem, pietatem, Dei cultum non a se uno distrahit, non a singulis hominibus eximit, sed a Civitatibus, & Provinciis evellit, ejicit, exturbat. Hinc seditiones per omnem aetatem consequutae, bella civilia, caedes, incendia, rerum publicarum mutationes, & si quid calamitosius humanae societati contingere potest. Testis mihi Germania sit, Helvetia, Gallia ipsa, quae quamvis ad hanc diem singulari providentia ab Haereticorum insidiis fuerit erepta; identidem tamen a suis Theologis multo graviora, quam ab externis hostibus passa est. Quae cum ita sint, intelligere dignemini, Auditores, non me theologis rem utilem commendare, sed plane necessariam, ut si nolint innocenter, integreque vivere, theologiae lauream omnino abjiciant.

Ad vos demum, Academici, quibus nihil esse debet charius ista, quam profitemini, facultate, quae vera sapientia est, animorumque dominatrix, mea convertitur oratio. Itaque si qua pietas, si qua indoles generosa, si quis amor publicae salutis, atque incolumitatis, date imbuendum his litteris, quibus itur ad apicem sapientiae: date Majoribus vestris, qui vobis praeluxerunt ad maxima. Poscit hoc fides catholica: Poscit hoc Patria, fortunis, ac vita potior: Poscit hic consessus, augustusque Senatus a Regibus institutus, ut Italiam omnem, ut hanc Urbem a sectarum pernicie liberam, tutamque servetis, ut ignem hostilem, ut ferrum, ut caedes a vobis, a Templis, ac delubris, monumentisque majorum arceatis.

At

At quo longius, quam decebat, aberravit oratio nostra, cum in laudibus potius, & gratiis nostrae Academiae Statori exolvendis immoratura erat? Etenim si praecipua, si maxima est omnes inter scientias Theologia; maximae profecto laudes Carolo Regi nostro, hujus Academiae, quae tam insignem facultatem profitetur, auctori debentur. Carolus Rex noster Academiae Protector ac Princeps! quam hoc dulce sonat. Dulce vobis neapolitanae gentis Proceres! Dulce nobis amicissimi Collegae! Dulce juventuti, & posteris! Dulce litteris.

Quid dico? Caroli Protectoris nomen, virtutum epitome, quis sine admiratione audit? quis enunciat sine deliciis? quis illum animi omnia complectentis ambitum? quis illam consilii omnia prospicientis vim? quis ipsam auctoritatis omnia perficientis dignitatem? quis agendi dexteritatem? quis felicitatem successuum potest sine pio in augustum Regem affectu cogitare?

Equidem, Auditores optimi, non id mihi datum intelligo, ut quando pietatem Academiae in Statorem suum ostendere, & in illius virtutes intueri audeo, enumeratis Regis ipsius animi factis, elogium vitae condere adgrediar. Plurima sunt, quae illud mihi institutum dissuadent. Omnia enarrare salutariter, magnifice, & feliciter gesta hominis non est praesertim rudis, & in dicendo parum exercitati. Scio, neminem posse eloquio suo ad facti dignitatem accedere. Erunt aliquando tamen et ex nostris aliqui, qui minus illam laudando obscurent.

Hinc paucissima attingam, neque eo illa modo, quo fieri passim solet. Renuncio artibus Rhetorum microscopicis, & colores objecto alienos saepe inducentibus. Renuncio licentiae, qua laudari etiam Principes aliquando solent, dicendo non quales sint, sed quales esse debuerint, ut Xenophon in Cyro. Contemno artificiola, quibus comparari alteris minutioribus solet Orationis panegyricae Heros, ut additis aliorum umbris, subobscura

etiam

etiam ipsius gesta reddantur illustriora. Posset, fateor; & sine aliorum injuria, Carolus Rex noster praecipuis antiqui temporis Heroibus secum collatis omnino anteferri: magnificentius aut illud est, posse nulla aliorum ratione habita, sola gestorum suorum mentione facta, celebrari.

Quid igitur Auditores, quid, remotis istis, dici tandem debeat? Habemus Regem, quibuscumque illum modis intueare, magnum. Oportet Regem esse & Carolo similem, si quis animo concipere concentum illum velit, quo diversissimae imperandi artes in eo conspirant. Oportet nosse, quibus illae modis acquisitae, auctae, & perfectae sint, si quis intelligere illarum dignitatem velit. Oportet summa consiliorum prudentia, experentia ratiociniis parta, & difficultatibus exercita polleat; interfueritque consiliis, mediis, ac successibus, quicunque justum in deliberando Caroli sagacitati pretium statuere velit. Senatorum Regni, & Senatorii Ordinis virorum haec gloria est, quod tanta ipsi prudentiae suae specimina serenissimo Regi adprobaverint, ut ad audienda vicissim, & pensitanda ipsius consilia selecti, & admissi sint. Oportet denique magnum belli Ducem de gestorum serie plenius esse instructum, si quis bellicam Caroli fortitudinem, animum, prudentiam, labores, Solertiam obtutui sistere suo velit.

Id vestrum est excelsi animi probatae virtutis, & immortalis gloriae Viri milites Duces, Caroli Regis Legati. Vestrum est statuere, quis in Cives amor ad optandum, quae industria ad dicendum; quae prudentia ad legitime incipiendum, quae auctoritas ad provehendum, quae ad docendum dexteritas, quae felicitas ad perficiendum illud pertineat, quod Carolus Auctor, vobis administris, per gentem neapolitanam praestitit, extensis maritima commoditate, per omnem terrarum orbem commerciis.

Solonem celeberrimum Atticae Civitatis Legislato-

rem

ſem accepimus, quaeſitum, an optimas Civibus ſuis leges dediſſet? Optimas reſpondiſſe, ex iis, quas illi accepturi fuiſſent. Magnifica haec legum laus eſt, ſed limitata tamen; quaeque arguit, aut Legislatorem, etſi prudentem imperio, aut populum fide deſtitutum eſſe. Dicite vos juſtitiae arbitri, (namque hoc veſtrum eſt non advenae) dicite quantum hic infra Caroli factum Solonis prudentia, & auctoritas ſubſtiterint, quantum neapolitanae gentis, & obſequioſitas, & nata inde felicitas atticam illam ſuperaverint.

Expone conſilii ſtatus excellentiſſima Synodus quae Caroli Regis circa ſacra etiam negotia prudens adtentio? Quod in promovendas ſanctiores litteras ſtudium? Quis pro ſcholis publicis ſub omnigenae eruditionis viri Archiepiſcopi Theſſalonicenſis Regii Sacelli Praeſulis cura, erigendis, inſtaurandiſque ardor? Quae animi regii in parandis pro bono publico bibliothecis, aedificiis ampliandis, Profeſſoribus deligendis ſollicitudo?

Non dicam plura Auditores; proveherer in altum mare, ſi aut haec diffuſius ediſſerere, aut infinita, quae ſuperſunt, alia, vel ſtrictim adjungere conarer. Igitur me, unde ſum egreſſus, recipiam. Habet Academia noſtra, quo celebris & felix prae ceteris exultet, habet, inquam, Carolum Regem Statorem, & Protectorem; habet ut Pariſienſis, & Taurinenſis, quem colere, & venerari poſſit. Illud ad praefatis Academiis invidiam creandam ſupereſt, ut Rex noſter Collegii amantiſſimus Reſtaurator, ea Doctoribus, & Magiſtris, Decano, & Vicemagno Cancellario privilegia confirmet, habeatque rata, quae deceſſores Reges pro Urbis, Regnique bono benigno animo indulſerunt.

Non morabor vos ultra, Auditores optimi, dum enarratis in Europa noſtrum ad uſque Collegium litterarum fatis, Academiae hujus Theologiae indole expenſa, ejuſdemque Auctorum gloria indicata, fidem jam liberaſſe arbitror, votis, & precibus abſolvenda eſt Oratio.

tio. Deus bonorum omnium auctor, & dator, qui cum unigenito Filio, & Spiritu Sancto Trinus, ſapientia vero, bonitate, voluntate, atque omnipotentia unus es, & indiviſus, qui omnem doctrinam, omnemque ſcientiam humanis mentibus immiſiſti: Te, ego, Deus omnium noſtrum votis oro, obteſtorque, ut quandiu homines vis in hoc mundo vivere, tandiu inter eoſdem ſapientiae, & doctrinae ſtudia tuearis, ac ſerves. Redde Pater Regno noſtro quae merentibus ita peccatis noſtris, diu illi bona denegaſti, ac reducto in vaginam infeſto irae tuae gladio, pacem, qua nunc laetamur, adauge, ſimulque tanto muneri diuturnitatem adjunge. Serva Carolum Regem noſtrum, cujus auſpiciis haec Academia eſt inſtituta. Serva Reginam noſtram Mariam Amaliam, cum Sereniſſima Infantium familia, cui adjice annos uſque in diem generationis, & generationis. Denique Collegium quoque noſtrum, cujus poſt tot damna, & naufragia tabulas colligere coepimus, reſpice clementiore oculo. Liceat nobis, qui in hoc theologico ordine excubamus pro ſalute publica, quique tam Sancto muneri ſeſe impoſterum dicabunt, ſub alis tuis tranquille degere, litteraſque bonorum omnium praeſidium, promovere. Imple etiam ſpiritu tuo omnium noſtrum animos, ut relictis hujus mundi inanitatibus, tibi ſoli vivamus, & ad nominis tui gloriam, Reique publicae emolumentum, omne ſtudium noſtrum, omneſque denique conatus noſtros unice dirigere clementer largire.

Dicebam.

MARIN. M. FR. CARACCIOLO
ABELLIN. PRINCEPS.
REGNI MAGNUS
PERPET. CANCELL.
Gaultier Sculp.